

Danmark mangler en digital vision

Danmark risikerer at miste sin position som en af verdens førende it-nationer, advarer Danmarks digitale tænketank, CIO Innovation Forum – Det kan koste konkurrenceevne og innovationskraft – Der er brug for en ny vision for et digitalt Danmark, hvis vi skal høste frugterne af it-udviklingen, fastslår eksperter

Danmark er gået i stå

Danmark sakker bagud i kampen om at være en af verdens førende it-nationer. Det kan skade konkurrenceevnen.

MM | Danmark stadig bedst til it

World Economic Forum og INSEADs rangliste over verdens mest it-parate nationer i 2008

Rang 07-08		Rang 06-07
1.	Danmark	1.
2.	Sverige	2.
3.	Schweiz	5. ↑
4.	USA	7. ↑
5.	Singapore	3. ↓
6.	Finland	4. ↓
7.	Holland	6. ↓
8.	Island	8.
9.	Nordkorea	19. ↑
10.	Norge	10.

Figur 1: Hvert år måler World Economic Forum it-parathedens i mere end 100 nationer i verden. I de sidste fem år har Danmark bevæget sig op fra en ottendeplads i 2003 til en klar førsteplads i 2007 og 2008.

Kilde: World Economic Forum og INSEAD, 2007-2008.

INFORMATIONSTEKNOLOGI ER IKKE længe trendy i Danmark. De unge vælger it-studierne fra, politikerne nedprioriterer området, og erhvervsledere mangler it-kompetencer. Hvis ikke der rettes op på problemerne, risikerer Danmark at miste sin digitale førerposition og evnen til at udvikle produkter og løsninger, der kan klare sig i den internationale konkurrence.

Det er budskabet fra CIO Innovation Forum – Danmarks digitale tænketank, som samler toneangivende it-ledere og eksperter i et forsøg på at sætte it-udviklingen højt på den nationale dagsorden.

Advarslen kommer kort efter, at tænketanken World Economic Forum for andet år i træk kårede Danmark som verdens mest netværksparate nation. Se figur 1.

Ifølge deres rapport, "The Global Information Technology Report", er Danmark i verdensklasse, hvad angår borgernes, virksomhedernes og det offentliges brug af it. Og kvaliteten af de danske it-netværker, antallet af bredbåndsforbindelser og folks store forbrug af it er med til at sikre Danmark førstepladsen foran Sverige, som må nøjes med andenpladsen.

Indtil nu er Danmark altså lunt placeret i det globale it-kapløb, men flere andre analyser og rapporter antyder, at Danmark risikerer at blive hægtet af i de kommende år.

Ifølge rapporten "E-readiness 2008" fra gigantanten IBM og analysehuset Economist Intelligence Unit er Danmark rutsjet fra en første plads til en femte plads på listen over verdens mest IT-parate nationer. Se figur 2. Og mens den offentlige sektor i Danmark for blot fire år siden førte i det europæiske kapløb om

at digitalisere de offentlige serviceydelser, endte Danmark på en middelmådig 14. plads i den seneste måling fra konsulenthuset Capgemini. Se figur 3.

De dårlige placeringer vidner ikke om, at danskerne er blevet dårligere til it. De viser snarere, at de lande, vi normalt sammenligner os med, satser mere aggressivt på digitaliseringen og overhaler os indenom.

"Danmark er gået fuldstændig i stå. Det startede ellers lovende i det nye årtusinde. Men siden 2003 har vi ikke rykket os nævneværdigt, så nu halter vi bagefter lande fra Syd- og Østeuropa," siger direktør Karsten Kjær Madsen fra Capgemini, som hvert år ranglister EU-landenes digitalisering.

Turen ned af ranglisterne kan være et forvarsel om, at dansk konkurrenceevne er ved at blive svækket. Danmark har i forvejen en lavere produktivitet end de fleste andre OECD-lande. Et fald i den relative it-formåen kan forværre situationen yderligere.

Også innovationsevnen risikerer at blive ramt. Ifølge Rambøll Managements rapport "IT i praksis" mangler ni ud af ti danske erhvervsledere den it-indsigt, der er nødvendig for, at de kan

MM | De digitale sejrherre

Vinderne i morgendagens konkurrence har gode digitale kompetencer. Den nye generation af it-løsninger og web 2.0 vil for altid forandre nationers og virksomhedernes kappestrid. Men hvad er Danmarks sande digitale tilstand? Og hvilke kompetencer og løsninger skal der sættes på? Ny serie i Mandag Morgen om Det Digitale Danmark 2.0.

deltage i deres egne virksomheders innovationsprocesser på en meningsfuld måde. 38 pct. af dem anser it for at være uden strategisk betydning, og kun 19 pct. af virksomhederne har en egentlig it-ledelse eller it-governance. Det er alvorlige svagheder i en tid, hvor digitaliseringen er det stærkeste innovationsværktøj.

“Hvis vi ikke fokuserer mere på at udvikle og anvende fremtidens it-løsninger, så risikerer vi at sætte hele vores digitaliseringsforspring over styr,” konstaterer Lars Mathiesen, som er formand for CIO Innovation Forum og Chief Information Officer i finanskoncernen Nykredit.

kendte politikere som Morten Helveg (R) og Malou Aamund (V) er at finde på ordførerlisten. Det signalerer en klar partipolitisk nedprioritering af emnet og store svagheder i den offentlige it-debat.

Informationsteknologiens stjerne er også faldet hos den brede arbejdsstyrke.

I år 2000 var it det mest hotte, man kunne beskæftige sig med, og dygtige medarbejdere stod i kø for at skabe nye produkter og forretninger baseret på teknologien. I dag opfattes branchen imidlertid som kedelig.

Ifølge en spørgeundersøgelse gennemført af

Digitalisering kan flytte stemmer. Den kan flytte stemmer væk fra en selv.

Kristian Jensen, skatteminister

It er gået af mode

Når Danmark er ved at tabe terræn i det digitale kapløb, hænger det tæt sammen med, at it er blevet nedprioriteret, siden dotcom-boblen bristede i 2000. Nedturen fik de euforiske drømme om, at informationsteknologien kunne forandre verden, til at blegne. I stedet opstod en opfattelse af, at it blot er en ressource, der ligesom el skal være universelt tilgængelig, men som i sig selv er uinteressant.

Politisk er teknologien klart blevet nedprioriteret i løbet af 00'erne. I regeringsgrundlaget fra 2001 havde informationsteknologien sit eget kapitel, og regeringen havde ambitioner om at gøre Danmark til verdens førende it-nation. I det seneste regeringsgrundlag fra 2007 bliver it ikke længere nævnt som et selvstændigt strategisk satsningsområde.

Skatteminister Kristian Jensen – der netop har fået overdraget ansvaret for statens it-drift – har en meget enkel forklaring på sine kollegers berøringsangst:

“Digitalisering kan flytte stemmer. Den kan flytte stemmer væk fra en selv,” siger han.

Politikernes it-indsats får heller ikke meget opmærksomhed i befolkningen.

Ifølge en rundspørge fra analysehuset Userneeds i Computerworld er kun 4 pct. af danskerne i stand til at nævne navnet på én af de it-politiske ordførere i Folketinget, til trods for at

Green Analyseinstitut for Dagbladet Børsen mener 74 pct. af danskerne, at job i it-branchen er stressende, mens 41 pct. mener, at et it-job er nørdet.

Den opfattelse er givetvis med til at forklare, at der i dag mangler over 5.000 medarbejdere på kontorstolene i de danske it-virksomheder. Også de studerende går i en stor bue uden om it-uddannelserne. Det kan yderligere forværre manglen på nøglemedarbejdere, der kan skabe fremtidens digitale produkter og løsninger.

Branchens imageproblemer blev kortlagt på en høring i CIO Innovation Forum sidste efterår, hvor en række eksperter såvel som en årgang gymnasielever fra Virum Gymnasium bidrog med synspunkter og analyser.

“Det er ikke status at læse it. Det er ikke, fordi it har et dårligt image. Det har bare intet image overhovedet blandt de unge. De ved ikke, hvad det går ud på,” siger Gitte Møldrup Nielsen, direktør for It-vest, et netværk mellem universiteternes it-institutter, som har kortlagt de unges holdninger til it.

Efterlyses: ny digitaliseringsvision

Selvom rutsjeturen ned af it-ranglisterne vækker bekymring, er det imidlertid værd at bemærke, at Danmark fortsat hører til blandt de informationsteknologiske sværvægttere. Vi er bedre forberedt på at udnytte de digitale vækstmulig-

MM | Danmarks førerposition er truet

Economist Intelligence Unit og IBMs liste over verdens mest it-parate lande

Rang 07-08		Rang 06-07
1.	USA	2. ↑
2.	Hongkong	4. ↑
3.	Sverige	2. ↓
4.	Australien	9. ↑
5.	Danmark	1. ↓
6.	Singapore	6.
7.	Holland	8. ↑
8.	Storbritannien	7. ↓
9.	Schweiz	5. ↓
10.	Østrig	11. ↑

Figur 2: Danmark er faldet fra en førsteplads til en femteplads på Economist Intelligence Unit og IBMs rangliste over de mest it-parate nationer. Faldet skyldes ikke, at vores it-parathed er blevet ringere, men at andre lande overhaler os indenom.

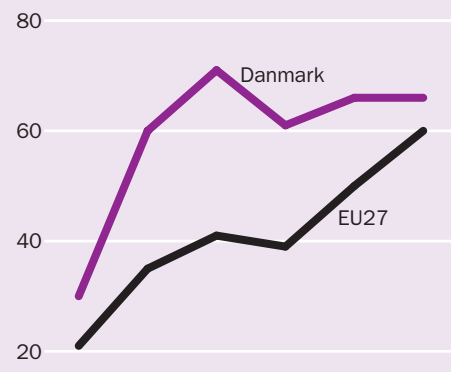
Kilde: Economist Intelligence Unit og IBM, 2008.

Nørdet image

Unge vælger it-uddannelserne fra. Branchen forbindes med stress og nørderi.

MM | Det offentlige sækker bagud

Sammenligning af digitaliseringen i EU-landenes offentlige sektorer

Figur 3: Danmark taber terræn til de øvrige EU-lande på området for offentlige it-ydelser. For få år siden førte Danmark i digitaliseringskapløbet. I dag har de øvrige EU-lande overhalet os.

Kilde: World Economic Forum og INSEAD, 2007-2008.

Tabte bastioner

Danmark risikerer at sække bagud på en stribe områder.

heder, end de fleste andre lande i verden.

Når Danmark i dag indtager førstepladsen på it-ranglisterne, skyldes det i høj grad, at vi har formået at virkeliggøre de visioner, som fremsynde politikerne formulerede i midten af 1990'erne. Ambitionen om at skabe det digitale samfund – eller informations- og netværkssamfundet – kom blandt andet til udtryk i rapporten "Info-samfundet 2000" fra 1994, som Lone Dybkjær (R) stod bag. Senere omsatte Frank Jensen (S) ideerne til virkelighed i sin tid som videnskabsminister.

Men hvis Danmark skal omsætte det teknologiske forspring til reel fremgang, er det nu, der skal handles. Det mener ledelsesskolen INSEADs it-eksperter – professor Soumitra Dutta og Bruno Lanvin – som har analyseret holdbarheden af den danske førerposition for netværksleverandøren Cisco.

"Det teknologiske forspring bør bruges til fantasifuldt og dynamisk at levere nye modeller for udvikling og samfundstænkning," fastslår Bruno Lanvin, leder af INSEADs eLab.

Det budskab vækker genklang hos CIO Innovation Forum.

"Vi har brug for nye mål og visioner om, hvad vi vil med digitaliseringen. I det hele taget skal vi have en diskussion af de forudsætninger, der skal til – kompetencemæssigt, infrastrukturelt og lovgivningsmæssigt – for at vi kan tage det næste store skridt frem," siger Lars Mathiesen.

Siden 2006 har tænketanken analyseret digi-

taliseringen i Danmark og fremstillet arbejds-papirer, som udpeger de steder, som Danmark skal sætte ind på, hvis positionen i den digitale superliga skal fastholdes i 2010'erne.

Det drejer sig især om følgende områder:

- **DIGITALE KOMPETENCER.** Der er behov for at definere, hvilke bruger- og skaberkompetencer der er nødvendige for at anvende og udvikle fremtidens mest potente innovationsværktøjer. Herudover skal det afdækkes, i hvilket omfang danskerne besidder essentielle digitale kompetencer. I 2007 inviterede regeringen CIO Innovation Forum til at bidrage til en måling af de danske folkeskoleelevers digitale kompetencer. Det er en begyndelse til en ny dagsorden, som skal bredes ud til hele befolkningen i 2008.
- **DIGITAL FORVALTNING.** Danmark skal accelerere digitaliseringen af den offentlige sektor. Regeringens kvalitetsreform er et vigtigt skridt i den rigtige retning, men reformens succes står og falder med, om den offentlige sektor formår at finde frem til de rigtige værktøjer og styringsmodeller. Derfor bør den offentlige digitaliseringsstrategi gentænkes i 2008.
- **DIGITALT IMAGE.** Danmark skal styrke befolkningens forståelse af, hvad it kan bruges til. Det vil tiltrække flere unge til faget. Der er behov for et sprog med nye begreber og rollemodeller, der fortæller, hvad en it-professionel beskæftiger sig med. Hvis det skal lykkes at komme igennem med budskabet, er der brug for en stærk alliance mellem it-branchens organisationer, regeringen og andre interessenter.
- **DIGITAL VIRKSOMHED.** Danmark skal udvikle en forståelse af, hvad "den digitale virksomhed" eller organisation er, og af hvad det kræver at være frontløber på den digitale markedsplads. CIO Innovation Forum har sammensat en ekspertgruppe, som i 2008 kommer med et bud på best practice for den digitale virksomhed. Gruppen leverer også en målestok, som kan belyse, hvem der kan tælles med blandt Danmarks mest digitale virksomheder og brancher.

Tænketankens allervigtigste budskab er, at der er behov for en ny dansk it-vision, der kan tage over, hvor 1990'er-visionen om det digitale

MM | Charmeoﬀensiv skal vække dansk it-passion

CIO Innovation Forum efterlyser et storstilet branding-fremstød, der kan forbedre it-branchens image blandt unge i Danmark. Det skal bl.a. indeholde følgende elementer:

- **Sprog:** Der er behov for at skabe nye begreber og et nyt sprog for, hvad it er, kan og gør. Det skal gøre det lettere for unge at vælge et it-job. På samme måde som man ved, at en læge redder liv, skal man vide, hvad en it-ekspert er i stand til.
- **Rollemodeller:** Der er behov for rollemodeller og foredragsholdere, som besøger landets skoler og fortæller om hverdagens it-helte.
- **Reklamer:** Der er behov for fængende fortællinger og reklamekampagner, der kan sælge it-branchens job. Film og tv-serier kan også medvirke til at gøre it-branchen attraktiv, ligesom Ally McBeal gjorde advokatjobbet spændende, og Ørnen gav politifolk højere status blandt unge og deres forældre.
- **Praktikpladser:** Der er behov for, at it-virksomhederne og virksomheder med it-afdelinger skaber langt flere praktikpladser end i dag, så flere unge kan opleve teknologien i praksis.
- **It i skolen:** Der er behov for at integrere it i skolernes undervisning, så det skabende element bliver en del af hverdagen. Det kræver, at it-udstyr på skolerne opgraderes.
- **Lærere og studievejledning:** Der er behov for flere inspirerende lærere, der tænder elevernes interesse for it som disciplin og teknologi samt bedre studievejledning i, hvad it-uddannelser indebærer.

Kilde: CIO Innovation Forum, 2008.

Danmark slap.

“I 1995 var visionen at forbruge it. Danskerne skulle kunne bruge it og internettet til at hente information og forbruge de store ressourcer, som findes på nettet. De skulle ikke nødvendigvis bruge teknologien til selv at skabe eller dele viden med andre. Det er derfor, download-hastigheden i dag er så høj, at vi er tæt på at kunne hente spillefilm direkte fra nettet til vores fjernsyn. Til gengæld har mange svært ved blot at uploade ferie billeder for at dele dem med andre. Derfor har vi brug for en ny digital vision, som tager udgangspunkt i, at vi skal bruge teknologien til at skabe, producere og distribuere information,” siger Lars Mathiesen.

Med Bill Gates’ ord lever vi i verdenshistoriens første digitale årti, hvor it er nøglen til vækst og velstand. Digital innovation har længe haft en central rolle i den erhvervsøkonomiske debat, hvad enten det handler om at gøre eksisterende produkter mere avancerede eller om at skabe helt nye digitale løsninger og forretningsmodeller.

Derfor mener CIO Innovation Forum, at det er kritisk, at danskerne alene besidder it-brugerkompetencer, mens de mangler de digitale skaberkompetencer, der er nødvendige for at formgive og producere med it.

“Vi risikerer at gå ind i 2010’erne dårligere rustet til at gribe fremtidens muligheder, end øjeblikkets digitale ranglister antyder. Det er bundlinien i INSEADs advarsel. Og den er værd at lytte til,” siger Lars Mathiesen.

CIO Innovation Forums arbejde med at bringe it tilbage på den nationale dagsorden er foreløbigt kulmineret med et ønske om et bredt offentligt branding-fremstød. Se boks. Senere på året offentliggør og iværksætter CIO Innovation Forum den nøjagtige kommunikationsstrategi, der skal til for at styrke it i offentlighedens bevidsthed. Herudover præsenterer tænketanken sine foreløbige konklusioner og sin vision for det digitale Danmark på sit årsmøde i september 2008.

“Teknologiens betydning vokser dag for dag, og nu står vi midt i web 2.0-bølgen, som åbner for helt nye forretnings- og anvendelsesmuligheder. I den situation er det kritisk, at it har et svagt image i offentligheden og blandt beslutningstagere og uddannelsessøgende. Det er et problem for hele samfundet,” siger Lars Mathiesen.

Mikael Lindholm | mm@mm.dk

Skaberkraft

Det er ikke længere nok, at danskerne kan forbruge it. Vi skal også kunne skabe it-løsninger.